

Vec C-561/20

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

26. október 2020

Vnútroštátny súd:

Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank Brussel

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

21. október 2020

Žalobcovia:

Q

R

S

Žalovaná:

United Airlines, Inc.

PRACOVNÝ DOKUMENT

[*omissis*] 21. októbra 2020

[*omissis*] Medzitémny rozsudok

Návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný Súdnemu dvoru Európskej únie

Nederlandstalige

Ondernemingsrechtbank

Brussel

(Holandskojazyčný obchodný súd Brusel, Belgicko)

Rozsudok

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

10. senát – sála H

V právnej veci

1. Pani Q

2. Pani R

3. Pána S

žalobcovia,

v zastúpení: J. DE MAN, ktorého splnomocnil: B. SCHAUMONT, advokát
[*omissis*] [adresa],

4. Spoločnosti podľa zahraničného práva UNITED AIRLINES INC,
s pobočkou v Belgicku v 1381 Diegem, [*omissis*] [adresa a identifikačné číslo],

žalovaná,

v zastúpení: M. WOUTERS [*omissis*] [adresa],

.....

[*omissis*] [konanie na vnútroštátnom súde]

.....

I. NÁVRHY

1. Žalobcovia

Žalobcovia navrhujú, aby bola žalovanej rozsudkom uložená povinnosť zaplatiť im sumu 1 800,- eur spolu s úrokmi z omeškania od 6. septembra 2018 a procesnými úrokmi.

Navrhujú, aby bola žalovanej rozsudkom uložená povinnosť zaplatiť trovy konania vrátane procesného odškodnenia odhadovaného na 480,- eur.

2. Žalovaná

Žalovaná navrhuje, aby súd žalobu zamietol ako neprípustnú a nedôvodnú.

Navrhuje, aby bola žalobcom rozsudkom uložená povinnosť zaplatiť trovy konania vrátane procesného odškodnenia odhadovaného na 480,- eur.

II. SKUTKOVÝ STAV

- 1 Žalobcovia si prostredníctvom cestovnej kancelárie Your Travel Agency (nie je účastníkom tohto konania) jedinou rezerváciou rezervovali let z letiska Brussel-Nationaal (Belgicko) na letisko San José International (Spojené štáty americké) [*omissis*].

Každý z nich pritom dostal individuálnu letenku, ktorú, ako vyplýva z predčísła 220 na letenke, vystavila letecká spoločnosť Deutsche Lufthansa AG a ktorá platila na celú leteckú prepravu z Brussel-Nationaal až po San José [*omissis*]. Let však fakticky vykonala žalovaná. Tá nie je dopravcom Spoločenstva.

Podľa rezervácie boli pre cestu do cieľového miesta naplánované nasledujúce lety vykonané žalovanou:

- let LH8854 z Bruselu (Belgicko) do Newark International (Spojené štáty americké), odlet 26. júla 2018 o 10:00 hod. miestneho času a prílet v ten istý deň o 12:10 miestneho času;
 - nadväzujúci let UA1222 z Newark International (Spojené štáty americké) do San José International (Spojené štáty americké), odlet 26. júla 2018 o 17:05 hod. miestneho času a prílet v ten istý deň o 20:15 hod. miestneho času.
- 2 Let UA1222 meškal a na cieľové letisko San José, cieľové miesto žalobcov, dorazil s meškáním 223 minút, t. j. s meškáním viac ako tri hodiny [*omissis*].

Podľa tvrdenia žalovanej bol príčinou meškania technický problém na lietadle, ktorým mal byť vykonaný let UA1222 [*omissis*].

- 3 Spoločnosť Happy Flights (nie je účastníkom tohto konania) listom zo 6. septembra 2018 informovala žalovanú o tom, že cestujúci jej postúpili pohľadávku. Žalovanú týmto listom vyzvala na zaplatenie sumy 600,00 eur za osobu, t. j. spolu 1 800,00 eur. Ako právny základ nároku na zaplatenie tejto sumy uviedla nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91 (ďalej len „nariadenie č. 261/2004“) [omissis].

Dňa 3. októbra 2018 poslala spoločnosť Happy Flights žalovanej upomienku, pretože tá dovtedy ani neodpovedala ani nezaplatila [omissis].

Žalovaná jej odpovedala 4. októbra 2018 a uviedla, že nariadenie č. 261/2004 sa neuplatní, pretože k meškaniu došlo v rámci druhého letu medzi dvoma letiskami, ktoré sa obe nachádzajú na území Spojených štátov amerických [omissis].

Proti tomu Spoločnosť Happy Flight podrobne odpovedala 5. októbra 2018 a s cieľom vyvrátiť stanovisko žalovanej odkazovala na judikatúru Súdneho dvora. V tejto súvislosti vyzvala žalovanú na zaplatenie [omissis].

Žalovaná podrobne odpovedala listom z 10. októbra 2018 [omissis].

Advokát spoločnosti Happy Flights, ktorý právne zastupuje aj žalobcov, podrobne odôvodneným listom z 11. októbra 2018 upozornil žalovanú, že je v omeškani [omissis].

Dňa 11. októbra 2018 žalovaná oznámila advokátovi, že naďalej trvá na svojom stanovisku [omissis].

Dňa 3. mája 2019 advokát žalobcov informoval žalovanú o tom, že pohľadávka postúpená spoločnosti Happy Flights bola prevedená späť na žalobcov. Advokát pritom znova vyzval žalovanú na zaplatenie [omissis].

- 4 Dňa 22. júla 2019 dali žalobcovia predvolať žalovanú na súd.

III. PRÍPUSTNOSŤ

5 [omissis]

6 [omissis]

7 [omissis] [údaje o konaní]

8 Žaloba je prípustná.

IV. DÔVODNOSŤ

1. PRÁVNÝ RÁMEC

- 9 Podľa článku 3 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 261/2004 sa toto nariadenie uplatňuje „pri cestujúcich odlietajúcich z letiska umiestneného na území členského štátu, ktorý podlieha ustanoveniam zmluvy“.

„Let“ je „činnosť leteckej dopravy... uskutočnená leteckým dopravcom, ktorý stanovuje jej trasu“ (pozri okrem iného rozsudok z 10. júla 2008, Emirates, C-173/07, EU:C:2008:400, bod 40).

Súdny dvor rozhodol, že let s jedným alebo viacerými priamymi prípojmi objednanými v rámci jedinej rezervácie predstavuje jeden celok na účely práva cestujúcich na náhradu stanoveného nariadením č. 261/2004 (pozri okrem iného rozsudky z 11. júla 2019, České aerolinie, C-502/18, EU:C:2019:604, body 16 a 27, ako aj z 31. mája 2018, Wegener, C-537/17, EU:C:2018:361, body 18 a 19).

Uplatniteľnosť nariadenia č. 261/2004 sa preto má posúdiť vzhľadom na jeho pôvodné miesto odletu a konečné cieľové miesto (pozri okrem iného rozsudky České aerolinie, bod 16, a Wegener, bod 25).

Ak cestujúci na letisku na území členského štátu nastúpi na let, ktorého cieľovým miestom je letisko na území tretej krajiny a uskutoční sa medzipristátie v tretej krajine so zmenou lietadla, nariadenie č. 261/2004 sa v zásade uplatní (pozri rozsudok České aerolinie, bod 18).

- 10 Článok 5 ods. 1 písm. c) nariadenia č. 261/2004 priznáva cestujúcim nárok na náhradu v prípade zrušenia ich letu. Nárok na náhradu majú aj cestujúci dotknutí veľkým meškaním letu, ak z dôvodu meškania letu dorazia do ich cieľového miesta po troch hodinách alebo viac po čase priletu, ktorý pôvodne stanovil letecký dopravca (pozri okrem iného rozsudok z 19. novembra 2015, Sturgeon, C-402/07 a C-432/07, EU:C:2009:716, výrok, potvrdený v rozsudku z 23. októbra 2012, Nelson, C-581/10 a C-629/10, EU:C:2012:657, výrok).

Článok 7 nariadenia č. 261/2004 stanovuje výšku náhrady na 250 eur v prípade všetkých letov na vzdialenosť 1500 km alebo menej, na 400 eur v prípade všetkých letov v rámci spoločenstva nad 1500 km a všetkých ostatných letov od 1500 km do 3500 km a na 600 eur v prípade všetkých letov, ktoré nespádajú pod ani jednu z týchto kategórií.

2. UPLATNENIE

- 11 Žalovaná zastáva ten názor, že nariadenie č. 261/2004 sa neuplatní, keď dôjde k veľkému meškaniu letu, ktorého miesto odletu a priletu sa nachádza na území Spojených štátov amerických, a to ani vtedy, keď je tento let posledným letom letu s prestupmi a miestom odletu prvého letu je letisko nachádzajúce sa na území členského štátu.

- 12 Žalobcovia sa odvolávajú na judikatúru Súdneho dvora v rozsudku Wegener. Hoci skutkový stav, na základe ktorého bol vydaný tento rozsudok, sa na prvý pohľad podobá skutkovému stavu v tomto prípade, Rechtbank (súd) poukazuje na to, že v rozsudku Wegener došlo k meškaniu pri prvom lete (a tým pri lete s miestom odletu na území členského štátu), ktorý vykonal letecký dopravca, ktorý nie je dopravcom Spoločenstva.

V tomto prípade došlo k meškaniu pri druhom lete, ktorého miestom odletu bol Newark (Spojené štáty americké) a cieľovým miestom bolo San José (Spojené štáty americké). V dôsledku toho nie je možné v prejednávanej veci bez ďalšieho prevziať riešenie Súdneho dvora v rozsudku Wegener.

- 13 V rozsudku Súdneho dvora vo veci České aerolinie tiež išlo o podobný skutkový stav.

V tejto veci Súdny dvor rozhodol, že nariadenie č. 261/2004 sa v prípade letu s prestupom uplatňuje aj na druhý let, ak je miestom odletu prvého letu letisko nachádzajúce sa na území členského štátu. V rozsudku vo veci České aerolinie došlo k meškaniu v prípade druhého letu, ktorý vykonal letecký dopravca, ktorý nie je dopravcom Spoločenstva. V tejto veci bola položená otázka, či je dopravca Spoločenstva, ktorý vykonal prvý čiastkový let, povinný zaplatiť náhradu za veľké meškание druhého letu, ktorý vykonal letecký dopravca, ktorý nie je dopravcom Spoločenstva.

V prejednávanej veci vykonala prvý aj druhý let žalovaná, ktorá nie je dopravcom Spoločenstva. Odchyľne od rozsudku vo veci České aerolinie v tomto prípade nejde o dopravcu Spoločenstva. Dopravca Spoločenstva, ktorý vystavil letenky, nie je ani len účastníkom tohto konania. V dôsledku toho nie je možné na skutkový stav prejednávanej veci bez ďalšieho prevziať riešenie Súdneho dvora v rozsudku České aerolinie.

Judikatúra Súdneho dvora nie je v plnej miere použiteľná na skutkový stav tohto konania.

- 14 Okrem toho žalovaná tvrdí, že v prípade, že by sa nariadenie č. 261/2004 malo uplatňovať na skutkový stav, základom ktorého je veľké meškание druhého letu v rámci letu s prestupmi, nárokovalo by si toto nariadenie extrateritoriálnu platnosť, ktorá je v rozpore s medzinárodným právom verejným, ak je tento druhý let vykonaný v plnom rozsahu na území tretej krajiny.

Žalovaná poukazuje najmä na to, že meškание vzniklo na území Spojených štátov amerických a že následky tohto meškания nastali výlučne na tomto území. Zásada zvrchovanosti bráni tomu, aby sa nariadenie č. 261/2004 uplatňovalo na skutkový stav, ktorý sa odohral na území tretej krajiny.

V rozsudku vo veci Air Transport Association of America z 21. decembra 2011 Súdny dvor uznal zásadu obyčajového medzinárodného práva verejného, podľa ktorej každý štát má úplnú a výlučnú zvrchovanosť nad svojím vzdušným

priestorom. Uviedol tiež, že tieto všeobecné zásady boli kodifikované okrem iného v článku 1 Dohovoru o medzinárodnej civilnej leteckej doprave podpísaného 7. decembra 1944 v Chicagu (Spojené štáty) (rozsudok z 21. decembra 2011, Air Transport Association of America a i., C-366/10, EU:C:2011:864, body 103 a 104).

Sekundárne právo Únie, ako nariadenie č. 261/2004, musí byť v súlade s právom vyššej právnej sily, akým je medzinárodné (obyčajové) právo.

Ak je názor žalovanej správny, vzniká otázka platnosti nariadenia č. 261/2004 vo svetle medzinárodného práva verejného. Vnútroštátny súd nesmie konštatovať neplatnosť nariadenia.

- 15 Podľa článku 267 prvého odseku Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) Súdny dvor Európskej únie má právomoc vydať predbežný nález o otázkach, ktoré sa týkajú platnosti a výkladu aktov inštitúcií [Únie].

Ak sa [takáto] otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom a tento súdny orgán usúdi, že rozhodnutie o nej je nevyhnutné pre vydanie jeho rozhodnutia, môže sa obrátiť na Súdny dvor Európskej únie, aby o nej rozhodol (článok 267 druhý odsek ZFEÚ).

Súdny dvor rozhoduje vydaním predbežného nálezu o otázkach, ktoré sa týkajú platnosti alebo výkladu práva Únie, výlučne na návrh súdu členského štátu, nezávisle od toho, či účastníci konania vo veci samej navrhli tomuto súdu, aby požiadal o rozhodnutie Súdny dvor.

Návrh na začatie prejudiciálneho konania možno podať najmä vtedy, keď vznikne nová otázka týkajúca sa výkladu, ktorá je dôležitá pre jednotné uplatňovanie práva Únie, alebo ak existujúca judikatúra nie je dostatočne jasná s prihliadnutím na nový skutkový stav alebo nový právny rámec.

- 16 Hoci Rechtbank (súd) nie je povinný podať na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania, zastáva ten názor, že odpoveď na predložené prejudiciálne otázky je nevyhnutná pre jeho rozhodnutie v tomto konaní.

Musí sa totiž vyjasniť výkladová otázka, ktorá rozhodne o tom, či sa má uplatniť nariadenie č. 261/2004, a ak áno, či je platné.

Okrem toho skutkový stav tohto konania nezodpovedá v plnej miere prípadom, ku ktorým sa Súdny dvor už vyjadril.

Otázka platnosti nariadenia č. 261/2004 za okolností, ako sú tie v tomto konaní, je nová. Iba Súdny dvor má právomoc konštatovať neplatnosť nariadenia č. 261/2004.

- 17 V dôsledku toho Rechtbank (súd) rozhodol, že je potrebné podať na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania o otázkach uvedených vo výroku tohto rozsudku.

[*omissis*] [výklady o anonymizácii]

[*omissis*] [prerušenie konania na vnútroštátnom súde] [*omissis*]

Z TÝCHTO DÔVODOV vyhlasuje

Rechtbank (súd) [*omissis*] [údaje o konaní]

žalobu za prípustnú,

konanie pred ďalším rozhodnutím prerušuje a na Súdny dvor Európskej únie podáva návrh na začatie prejudiciálneho konania o nasledujúcich otázkach:

- Majú sa článok 3 ods. 1 písm. a) a článok 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91 v zmysle ich výkladu Súdny dvorom vykladať v tom zmysle, že cestujúci má nárok na náhradu voči leteckému dopravcovi, ktorý nie je dopravcom Spoločenstva, v prípade, že na cieľové miesto priletí s meškaním dlhším ako tri hodiny v dôsledku meškania posledného letu s miestom odletu a cieľovým miestom na území tretej krajiny a bez medzipristátia na území členského štátu, a tento let je súčasťou letu s prestupmi, ktorého miestom prvého odletu je letisko na území členského štátu, celý ho vykonáva tento letecký dopravca a cestujúci si ho rezervoval jedinou rezerváciou u dopravcu Spoločenstva, ktorý nevykonáva žiadnu časť tohto letu?
- V prípade kladnej odpovede na prvú otázku: Je nariadenie č. 261/2004, ak sa vykladá v zmysle prvej otázky, v rozpore s medzinárodným právom verejným, najmä so zásadou, podľa ktorej má každý štát úplnú a výlučnú zvrchovanosť nad svojím územím a nad svojím vzdušným priestorom, pretože podľa tohto výkladu sa má právo Únie uplatňovať na skutkový stav, ktorý nastal na území tretej krajiny?

[*omissis*]

[*omissis*] [návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor Európskej únie a zdvorilostná fráza]